

ict unie

Důvěryhodný dokument

Ing. Jaroslav Lubas

Hlavní cíl pracovního teamu

- Analyzovat možnosti důvěryhodného ukládání dokumentů a doporučit vhodné řešení pro konkrétní problematiku
- a to v návaznosti na poziční dokument ICTU:

Důvěryhodný digitální dokument

Začali jsme na dokumentu pracovat v květnu roku 2014

Další cíle

- shromáždit v té době velmi roztráštěné a nepřesné informace, tak aby vznikl jednoznačně interpretovatelný dokument
- připravit podklady pro návazný dokument ICTU:

Důkazní materiál

Definice?

- **zatím** v žádné české normě ani zákoně nejsou **jednoznačně**, **souhrnně** a **srozumitelně** definována „pravidla“ pro „důvěryhodné“ dokumenty – jak s nimi nakládat, jak je ošetřovat i co to vlastně důvěryhodné dokumenty jsou.

Definice

- Digitální dokument je důvěryhodný, pokud jsou splněny následující požadavky:
  - Jedná se o originální (autentický, původní) dokument, nebo jeho odvození z originálního dokumentu (např. stejnopis či jeho konvertovanou verzi);
  - Lze jednoznačně určit původ dokumentu;
  - Lze jednoznačně ověřit, že nedošlo k porušení integrity dokumentu;
  - V případě kopie, repliky nebo konverze lze doložit shodu s originálem;
  - Je zaručena jeho čitelnost;
  - Lze jednoznačně prokázat existenci dokumentu v čase.

Ztráta důvěryhodnosti

- Digitální dokument ztrácí svou důvěryhodnost zejména tehdy:
  - Je-li nečitelný;
  - Došlo-li k porušení jeho integrity;
  - Není-li možno jednoznačně prokázat platnost bezpečnostních prvků zaručujících jeho důvěryhodnost (elektronický podpis, časové razítko, hashovací algoritmus) v době jeho vzniku.

Situace v ČR

- V České republice neexistuje zákonná definice pro důvěryhodný dokument. Existuje pouze definice, kdy se považuje elektronický dokument za pravý.

Je to známý §69a zákona č. 499/2004 Sb. a jeho pozdějších změn

Zvláštní ustanovení o dokumentech v digitální podobě:

Neprokáže-li se opak, dokument v digitální podobě se považuje za pravý, byl-li podepsán uznávaným elektronickým podpisem nebo označen uznávanou elektronickou značkou osoby, která k tomu byla v okamžiku podepsání nebo označení oprávněna, a následně za doby platnosti uznávaného elektronického podpisu a kvalifikovaného certifikátu, na kterém je uznávaný elektronický podpis založen, nebo uznávané elektronické značky a kvalifikovaného systémového certifikátu, na kterém je uznávaná elektronická značka založena, opatřen kvalifikovaným časovým razítkem. To platí i pro dokumenty vzniklé z činnosti původců, kteří nejsou určenými původci.

Situace v ČR

Pokročilejší definice vztahující se k „důvěryhodnosti“ dokumentu, konkrétně k listinnému a elektronickému daňovému dokladu, je použita v zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

- kdy se vyžaduje, aby u daňového dokladu musela být od okamžiku jeho vystavení do konce lhůty stanovené pro jeho uchování zajištěna věrohodnost jeho původu, neporušenost jeho obsahu a jeho čitelnost.

Problémem je však to, že v souladu s principem svobodné volby není jednostranně tímto zákonem řečeno, jakým způsobem tyto tři vlastnosti zaručit.

Další problémy?

- V České republice existuje zákon o elektronickém podpisu, ale za současné situace nelze vždy jednoznačně identifikovat podepisující osobu pomocí kvalifikovaného certifikátu
  - Chybí univerzálně použitelný identifikátor držitele certifikátu. V současnosti je identifikátorem desetimístné číslo, toto číslo je dostupné pro ověření identity pouze omezené skupině institucí.
- Neexistuje legislativa pro autentizaci
  - Pro elektronickou komunikaci chybí vhodný identifikátor osoby, který by byl součástí certifikátu a elektronického identifikačního prostředku/dokladu.
  - Neexistuje elektronický identifikační prostředek/doklad – elektronický občanský průkaz nebyl realizován použitelným způsobem.
- Není zaručena dostupnost všech nezbytných validačních dat v dlouhodobém časovém období (více než 25 let)
- Neexistuje legislativa definující kvalifikovanou službu pro ověřování elektronického podpisu
- Není legislativně definována služba dlouhodobého uchovávání dokumentů s garantovanou kvalitou.
- Fikce pravosti je nebezpečný mechanismu, u kterého je v praxi velmi problematické ověřit oprávněnost osoby, která dokument podepsala

Situace ve světě

- 1996 - [UNCITRAL](#) Model Law on Electronic Commerce (United Nations Commission on International Trade Law)
- UNCITRAL Model Law definuje pojem „originál“, a to **nikoliv ve vztahu k formě**, v jaké byl příslušný dokument původně pořízen, ale ve vztahu **k integritě obsahu příslušného dokumentu**. Za originál by tedy bylo možno považovat i n-tou elektronickou kopii dokumentu, pokud by bylo možné prokázat integritu jejího obsahu od okamžiku, kdy byla vyhotovena ve své finální formě.

Situace ve světě

- Je třeba se zaměřit na **stanovení obecných podmínek**, za nichž mají dokumenty **v libovolné formě** (papírové či elektronické či jiné) **plný právní účinek / důkazní sílu**, srovnatelnou i s originály papírových dokumentů.
  - Při splnění takovýchto podmínek by potom bylo možné předložit např. soudu **elektronický dokument obsahující informace z původně papírového dokumentu a soud by tomuto elektronickému dokumentu měl přisoudit shodný právní účinek jako originálnímu papírovému dokumentu.**

EU – „ledy se pohnuly“

- v průběhu práce na dokumentu – **eIDAS!**
- 28. srpna 2014 byl tento normativ zveřejněn v úředním věstníku Evropské unie L257, svazek 57.
- nazývá se „Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES“

eIDAS

- Je nadřazen národním legislativám a měl by tak sjednotit podmínky v rámci e-procurementu celé EU.
- Tento dokument bude významným krokem k uznávání důvěryhodných dokumentů.
- Jedním z cílů tohoto nařízení je zajistit bezpečnou přeshraniční elektronickou identifikaci a autentizaci alespoň pro účely veřejných služeb a následně i pro podporu hospodářského a sociálního rozvoje - **řešení klíčového problému „kdo je kdo“**

Shrnutí

- Elektronicky uložený dokument se dá pokládat za důvěryhodný, je-li opatřen platným elektronickým podpisem, značkou/pečetí organizace a kvalifikovaným časovým razítkem.
- Při zachování platnosti těchto prvků elektronického zabezpečení a neporušenosti datové integrity se dá takovýto dokument pokládat za důvěryhodný **bez ohledu na formu jeho fyzického uložení.**

Pozn: Bez bezpečného fyzického uložení ovšem hrozí riziko poškození, neoprávněné změny či smazání důvěryhodných dokumentů a tím jejich ztráta

Shrnutí

- Optimálním řešením při budování dlouhodobých důvěryhodných archivů či úložišť je spojení logické vrstvy, zajišťující a prokazující důvěryhodnost původu a obsahu dokumentu a vrstvy fyzické zajišťující jejich dlouhodobé bezpečné fyzické uložení.

Děkuji za pozornost

Ing. Jaroslav Lubas,
vedoucí konzultant
OKsystem a.s.